

ОБУКА НА ЗАХТЕВ ПОСЛОДАВЦА

Упутство за послодавце за израду програма са описом стандарда нивоа обука

Елементи за израду програма и стандарди нивоа обука Опште информације

Уколико на евиденцији незапослених лица нема адекватних кадрова који поседују специфична знања, вештине и способности за обављање конкретних послова, послодавци имају могућност да организују и реализују обуке за потребне кадрове. Обуке на захтев послодавца подразумевају стицање знања, вештина и компетенција потребних за обављање послова на конкретном радном месту, те се и организују у реалном радном окружењу. Обуку треба да воде компетентни инструктори, током симулације радног процеса.

До крајњег циља обучавања за обављање посла долази се кроз пружање теоријских и практичних знања, као и током организоване и испланиране праксе током које се научено показује и понавља. Основ за дефинисање потребе, циља и садржаја обуке јесте опис посла за који ће се кроз обуку стручно обучити будући запослени. Приликом дефинисања елемената обуке, први корак јесте дефинисање циља: која знања и вештине треба да поседују полазници обуке након завршетка, а која су процењена као неопходна за квалитетно, самостално и одговорно обављање конкретног посла.

Стандарди програма обука су подељени на нивое, узимајући у обзир више различитих критеријума. Елементи за процену оправданости трајања обуке су:

- комплексност и сложеност знања и вештина које се представљају кроз садржај обуке;
- циљна група полазника, ниво образовања, потребна предзнања,...
- оптималан фонд часова који је потребан за усвајање знања и вештина;
- обучавање за рад на једноставним операцијама и задацима или сложенијим операцијама и задацима;
- обучавање за уже спектре стандарда занимања или шире спектре стандарда занимања;
- да ли се знања обухваћена обуком односе искључиво на обављање конкретног посла или се могу применити и на обављање других послова у различитим реалним окружењима;
- обучавање за рад у производним процесима, на изради конкретних производа или делова производа;
- потребан ниво самосталности и одговорности у раду;
- потреба поседовања већег обима знања и вештина; анализа, аутоматизованост; разноврсност активности.

Стручна знања различите комплексности су неопходна за обављање послова.

Вештине се могу посматрати као примена метода и техника рада, креирање нових решења, коришћење информација, коришћење материјала, руковање алатима и машинама,...

Обука је организован процес учења на основу посебних програма у циљу стицања знања, вештина и способности за обављање конкретних специфичних послова. Организованост процеса, оправданост садржаја, трајања обуке и других елемената се доказује и показује кроз документ – програм обуке. Приликом процене оправданости обуке, Национална служба ће анализирати достављену документацију, обићи просторије, анализирати радни процес, разговарати са запосленима и инструкторима...

Обука за послове у оквиру занимања која постоје у формалном образовању (нпр. пекар, козметичар, шивач, кофенционар...), може се реализовати у свим нивоима, у зависности од сегмента активности и обима садржаја учења, од броја аргументованих активности и функција које треба савладати, од нивоа самосталности и одговорности који је потребан за обављање посла, у односу на опис посла.

Обуке којима се стичу знања и вештине које се могу стећи само кроз неформални систем образовања или радну праксу

Програм подразумева:

- јасно дефинисане садржаје учења, знања и вештине, компетенције, активности;
- приказ садржаја обуке од једноставних до сложенијих, од општијих до специфичних знања;
- садржај обуке је приказан као интеграција теорије и праксе; - обуке се реализују у реалном контексту; - програм је адекватно структурисан.

У вези са процесом обуке треба имати на уму следеће:

- знање – шта треба да знају;
- вештине – шта треба да умеју да ураде;
- ставови – како треба да доживљавају обављање посла.

Предлог области које се приказују кроз садржај у оквиру програма обуке:

1. општа знања о делатности послодавца, радна култура;
2. безбедност и заштита на раду која се односи на конкретно радно место;
3. теоријска знања о послу – процесима, активностима, функцијама, процедуре рада, материјалима, алатима, машинама, уређајима,...
4. специфичности обављања конкретног посла кроз процесе посматрања, активног учешћа, понављања, вежбања,... *(напомена: области теоријских знања и практичног вежбања постизања потребног нивоа вештине се могу интегрисати зависно од специфичности посла);*
5. постизање потребног нивоа самосталности и одговорности у обављању посла;

6. проверка усвојености знања и вештина – утврђивање нивоа успешности кроз практичну примену наученог.

Табеларни приказ нивоа обука:

Ниво обуке	Укупан фонд часова	Цена по кандидату	Трајање обуке
1	мање од 160 часова	80.000,00	1-4 недеље
2	320	90.000,00	2 месеца
3	480	105.000,00	3 месеца
4	640	120.000,00	4 месеца
5	800	135.000,00	5 месеци
6	960	150.000,00	6 месеци

Преи ниво

Уколико се обука организује у складу са посебним законом или правилником:

Предложени фонд часова: теоријско-практични део мањи од 160 часова

Трајање обуке: 1-4 недеље

Цена обуке по кандидату: 80.000,00 динара

Пример: обука за вршење послова физичко-техничке заштите лица и имовине, обука за професионалог управника зграде...

Други ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 320 часова

Трајање обуке: 2 месеца

Цена обуке по кандидату: 90.000,00 динара

Обуке подразумевају:

- рад на једноставнијим пословима, који не захтевају висок ниво одговорности и самосталности и који подразумевају мањи број активности и функција које се обављају у раду;
- основна практична стручна знања;
- обављање предвидивих задатака;
- руковање основним/једноставним прибором и алатима и материјалима за рад;
- обављање послова према једноставним усменим и писаним упутствима уз стални или повремено надзор;
- обављање конкретних сегмената радних процеса;

- одржавање и руковање појединачним машинама и уређајима.

Пример: обука за израду појединачних производа од теста, обука за специјализованог продавца (нпр. козметичких препарата), обука за малопродају нафтних деривата, обука за израду предмета домаће радности, обука за роштиљцију, обуке за кол-оператере, обука за руковоаоца уређаја за производњу и прераду воћа и поврћа, обука за израду кројних листа за ПВЦ столарију, обука за магационера, обука за монтажера палетних система, обука за манипуланта у гумарству..., односно послови које ће обављати полазници који имају предзнања и неопходно је да се у краћем временском року оспособе за врло конкретне сегменте радних процеса, стекну одређена знања и вештине, а која могу бити везана за постојеће квалификације или за ниво образовања уопштено.

Трећи ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 480 часова

Трајање обуке: 3 месеца

Цена обуке по кандидату: 105.000,00 динара *Обуке подразумевају:*

- обучавање за самосталан рад уз претежну употребу алата, машина и специјалних материјала, са што више понављања и вежбања;
- практична стручна знања за обављање групе сродних задатака или послова; □ основне вештине за обављање мање сложених унапред утврђених оперативних послова; □ рукује алатима и машинама уз детаљна техничка упутства и користи основне материјале;
- обавља послове у складу са утврђеним техничко-технолошким поступцима, уз повремени надзор;
- врши личну припрему и припрему средстава за извршење посла.

Пример: обука за бармена, обука за конобара, обука за шивење текстила/трикотаже, обука за кројење, обука за машинског плетача, обука за ткача, обука за производњу предива, обука за оператера на машини за заштитне полиуретанске фолије...

Четврти ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 640 часова

Трајање обуке: 4 месеца

Цена обуке по кандидату: 120.000,00 динара *Обуке подразумевају:*

- теоријску припрему и адекватну праксу, коришћење знања и вештина за рад на мање сложеним пословима у одређеној индустријској области;
- средње сложене, разноврсне, повремено нестандартне оперативне послове; □ рукује специјализованим машинама, опремом и постројењима и користи различите материјале;
- прикупља и врши избор информација;
- обавља послове у складу са утврђеним техничко-технолошким процедурама уз повећану самосталност;

□ врши организацију свог посла.

Пример: обука за кројење и шивење, обука за шивача одевних предмета и аксесоара од коже и крзна, обука за моделара одеће, обука за шивача у ауто-индустрији, обука за вез, обука за израђивача/шивача делова обуће, разноврснији послови пекара (израда неколико производа у пекарству), обука за израду прехранбених производа из зрна, семена и интегралног брашна, обука за ручну израду колача, обука за pizza мајстора, обука за јорганџију, обука за руковоаоца грађевинским машинама, обука за пластичну деформацију метала топлим поступком, обука за металостругара, обука за металобрусача, обука за производњу армирано-бетонских железничких прагова, обука за сито-штампара, обука за израду дрвених палета, обука за шивење врећа од полипропилена, обука за оператера на машини-ЛЕД компоненте, обука за вез, обука за кондитора, обука за тесара, обука за армирача, обука за израду грађевинских планова армирања и шаловања, обука за инсталатера и сервисера парног грејања, обука за израду ПВЦ столарије, обука за ковача, обука за термообрађивача, обука за оператера контроле квалитета металних производа, обука за обраду и продају рибе, обука за фасадера, обука за рад на машини за обраду меке полиуретанске пене, обука за рад на алуминијумској ертрузији, обука за рад на ласеру за кројење, обука за рад на машини за дигиталну штампу, обука за рад на ротационој термопреси, обука за рад на хемијском чишћењу...

Пети ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 800 часова

Трајање обуке: 5 месеци

Цена обуке по кандидату: 135.000,00 динара

Обуке захтевају одговарајућу теоријску припрему, коришћење знања и вештина за рад у одређеној индустријској области или области пружања услуга. Подразумева се понављање сложених операција, уз употребу сложеног алата, прибора или технике.

Пример: обука за пресера, обука за посластичара, обука за пекара-посластичара, обука за шанкера, обука за млекара, обука за козметичара, обука за конфекционара, сложенији послови пекара (израда већег броја пекарских производа и познавање технологије), обука за столара за плочасти намештај, обука за каменоресца, обука за картонажера, обука за сито штампу на текстилу, обука за руковоаоца дизалицом – краном, обука за мерење и контролу исправности хидрантске мреже и ПП опреме, обука за рад и одржавање тетрапакове линије пуњења, обука за руковање машинама за обраду меса...

Шести ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 960 часова

Трајање обуке: 6 месеци

Цена обуке по кандидату: 150.000,00 динара

Послови захтевају знања, вештине, компетенције које подразумевају више садржаја, више области учења. Подразумева одговарајућу теоријску припрему и интензивнију праксу, као и коришћење знања и вештина за рад на пословима вишег нивоа сложености, са више операција, у конкретној индустријској области, уз коришћење

врло сложених алата, прибора или машина. Шири обим послова у одређеним делатностима.

Пример: стари занати, обука за ручно ткање, обука за заваривача, обука за пластичара, обука за сечење/гравирање материјала ласером, обука за ливца-калупара, обука за израду патент-затварача, обука за ауто-механичара, обука за ауто-дијагностичара, обука за сервисирање електронских уређаја, обука за одржавање ЦНЦ машина, обука за алатничара за термообликовање, обука за месара, обука за куvara, обука за столара, обука за пиротехничара, обука за сниматеља тона, обука за камермана-сниматеља, обука за ТВ монтажера, обука за израду и монтажу алуминијумских и ПВЦ конструкција, обука за производњу каблова за индустрију, обука за виклера, обука за руковање уређајима за прераду полимера, обука за графичког дизајнера, обука за оператера на ЦНЦ машинама, обука за бравара-заваривача, обука за руковаоца ланчане секачице камена, обука за прераду камена, обука за машинско одржавање постројења и опреме, обука за производњу, монтажу и контролу електронских склопова, обука за инсталатера гигабитне пасивне мреже, обука за ХАСАП стандард у производњи ветеринарских суплемената, обука за оператера на производној линији шавних цеви, обука за сервисера грађевинских машина, обука за ЦНЦ металоглодача, обука за дорађивача влакнина, обука за рад на пастеризатору и аутоматском ЦИП систему, обука за инсталатера водоводне и канализационе мреже, обука за возача-механичара у међународном транспорту, обука за руковаоца бушилицом у каменолому-геобушач, обука за израду и монтажу бициклистичких точкова, обука за ручну обраду и монтажу дрвених конструкција, обука за израду дрвне галантерије, обука за алатничара, обука за дрвопрерађивача, обука за машинску обраду стакла, обука за примарну обраду дрвета, обука за израду и монтажу металних и дрвених конструкција, обука за израду котрљајућих лежајева, обука за производњу готових микробиолошких подлога, обука за сервисера персоналних рачунара, обука за монтажу аутоматских осигурача..